

Cresterea costului de finantare, printre riscurile identificate de banci (sondaj BNR)

Riscul de crestere a costului de finantare ca urmare a majorarii ratei dobânzii si/sau a deprecierei cursului de schimb se numara printre riscurile identificate de banci, conform Sondajului privind riscurile sistemice din iunie 2022, realizat de Banca Nationala a României.

"La nivel national, conform Chestionarului privind riscurile sistemice, cele mai mari institutii de credit autohtone au identificat patru riscuri ridicate si sase riscuri moderate. Pe fondul incertitudinilor la nivel global, evaluarile privind riscurile sistemice reflecta o deteriorare pe anumite categorii si cresterea numarului de riscuri de nivel ridicat. Riscul privind deteriorarea echilibrelor macroeconomice interne s-a mentinut la un nivel ridicat în ultimii doi ani si ramâne si în exercitiul curent pe primul loc în harta riscurilor. În categoria riscurilor de nivel ridicat se alatura în aceasta runda a sondajului trei noi riscuri, evaluate ca riscuri de nivel mediu în exercitiul anterior, respectiv: riscul de crestere a costului de finantare ca urmare a majorarii ratei dobânzii si/sau a deprecierei cursului de schimb cu efecte negative asupra capacitatii de plata a debitorilor, în special a populatiei si IMM (locul 2/10), cadrul legislativ incert si impredictibil în domeniul financiar-bancar, cu implicatii asupra solvabilitatii sectorului bancar (locul 3/10), si riscul de nerambursare a creditelor contractate de catre sectorul neguvernamental (locul 4/10)", se spune în document.

BNR mentioneaza ca în scadere a fost evaluat un singur risc, cel asociat provocarilor la adresa securitatii cibernetice si inovatiei financiare, care a coborât la nivel mediu, de la ridicat în sondajul precedent, si a trecut pe locul 5 în harta riscurilor.

Conform bancii centrale, riscul de crestere a costului de finantare ca urmare a majorarii ratei dobânzii si/sau a deprecierei cursului de schimb înregistreaza cel mai ridicat nivel, având o probabilitate de aparitie superioara primului risc din harta riscurilor, însa dificultatea de gestionare în cazul materializarii este mai redusa.

Cinci dintre cele zece banci participante la sondaj au clasificat probabilitatea de aparitie a riscului de crestere a costului de finantare ca fiind sigura, iar alte patru banci considera foarte ridicata probabilitatea de materializare a acestui risc. Totodata, acest risc prezinta si cea mai importanta înasprire a evaluarii, clasându-se pe locul al doilea în exercitiul curent, fata de locul al optulea în exercitiul precedent.

Alte riscuri care au crescut în importanta din perspectiva bancilor sunt riscul privind lichiditatea sectorului bancar, clasat pe locul 7, de la 9 în analiza anterioara, si riscul climatic care a urcat cu o pozitie în topul celor mai importante riscuri sistemice (locul 9/10), însa ramâne printre cele mai putin semnificative riscuri identificate de banci, alaturi de riscul de intensificare a legaturii dintre sectorul bancar si sectorul public (locul 10/10), care a cunoscut o îmbunatatire fata de evaluarea din septembrie 2021. În plus, riscurile evaluate cel mai frecvent în exercitiul curent de catre institutiile de credit ca având un impact potential foarte ridicat asupra sistemului financiar sunt riscul de deteriorare a echilibrelor macroeconomice interne si cadrul legislativ incert si impredictibil în domeniul financiar-bancar.

Potrivit BNR, riscurile care au scazut în importanta comparativ cu exercitiul anterior, dar ramân la un nivel moderat, se refera la riscul reducerii rapide a încrederii investitorilor în economiile emergente si riscul asociat evolutiilor din piata imobiliara comerciala.

În cadrul exercitiului curent, BNR mentioneaza ca au fost adresate bancilor doua întrebări aditionale referitoare la: implicatiile pe termen scurt si mediu ale persistentei cresterii preturilor la energie si efectele asupra echilibrelor macroeconomice interne si implicatiile asupra riscului de credit, în contextul conflictului militar din Ucraina. Conform evaluarilor institutiilor de credit, persistenta cresterii preturilor la energie poate avea efecte negative directe asupra reducerii capacitatii de rambursare a împrumuturilor, cu precadere pe segmentul populatiei

vulnerabile, dar și în rândul companiilor cu o situație financiară mai precară sau în cazul IMM.

În contextul creșterii prețurilor în sectorul energetic, al majorării inflației și ratelor de dobândă și, totodată, al încetinirii creșterii economice, băncile se așteaptă, aproape în unanimitate, atât la o creștere a ratelor de neperformanță, cât și la o încetinire a activității de creditare. În ceea ce privește efectele asupra principalilor indicatori bancari, răspunsurile instituțiilor de credit sunt oarecum divergente. Astfel, jumătate dintre băncile respondente nu consideră că impactul generat va afecta gradul de solvabilitate și nivelul de lichiditate ale sistemului bancar pe termen scurt și mediu, în timp ce celelalte instituții de credit estimează un impact negativ asupra fondurilor proprii și, implicit, atât asupra gradului de solvabilitate și profitabilitate, cât și a nivelului de lichiditate.

În ceea ce privește evaluarea efectelor conflictului militar din Ucraina, instituțiile de credit au declarat în unanimitate că nu estimează o creștere a riscului de credit în acest context. Acest lucru se datorează legăturilor financiare sau comerciale imateriale față de Rusia și/sau Ucraina ale debitorilor (populație și companii nefinanciare) care se află în portofoliile acestora. Însă, instituțiile de credit consideră că impactul generat de conflictul militar dintre Rusia și Ucraina va fi unul negativ și se va rasfrânge asupra cadrului macroeconomic intern, prin prisma dezechilibrelor în lanțurile de aprovizionare și desfacerii, reorientării către noi piețe de materii prime, energie, gaze, inclusiv în contextul sancțiunilor la nivel european impuse Rusiei. Totodată, sunt identificate efectele indirecte generate de potențialul impact negativ anticipat în cazul statelor membre.

Conform celor mai recente analize derulate de BNR, principalele riscuri sistemice se referă la: incertitudinile la nivel global în contextul crizei energetice, al conflictului Rusia-Ucraina, dar și al pandemiei COVID-19; deteriorarea echilibrelor macroeconomice interne, inclusiv ca urmare a evoluțiilor geopolitice și internaționale; întârzierea reformelor și a absorbției fondurilor europene, în special prin PNRR; nerambursarea creditelor de către sectorul neguvernamental.

Analiza este realizată pe baza răspunsurilor instituțiilor de credit la Chestionarul privind riscurile sistemice. Sondajul este transmis celor mai importante 10 bănci din sistem după valoarea activelor. Acestea dețineau 77% din activele totale ale sectorului bancar în luna martie 2022. Chestionarul este adresat persoanelor cu atribuții de conducere din cadrul departamentelor de administrare a riscului ale acestor instituții.

Mecanismul analizei este următorul: BNR identifică riscurile care pot fi considerate sistemice și solicită băncilor să răspundă în ce măsură opinia lor este asemanătoare, cum ierarhizează respectivele riscuri după importanța posibilelor consecințe asupra sistemului financiar, care este capacitatea lor de a face față consecințelor în ipoteza concretizării riscului și care consideră că este probabilitatea de apariție a riscului sistemic. De asemenea, băncile au posibilitatea să propună riscuri care, în opinia lor, sunt sistemice.

Metoda de agregare a răspunsurilor băncilor cu privire la cele trei elemente ale riscurilor (probabilitatea de apariție, severitatea impactului și capacitatea de gestionare a riscului) este media ponderată, factorul de ponderare fiind cota de piață a activelor.